

บทที่ 4

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ในครัวเรือนของสามี

1. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ในครัวเรือนของสามี โดยการวิเคราะห์ตารางไขว้

การศึกษาในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมและปัจจัยอื่น ๆ กับระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี โดยมีสมมติฐานว่า สตรีที่มีลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมและปัจจัยอื่น ๆ ต่างกัน สามีจะมีระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนต่างกัน การวิเคราะห์จะใช้ตารางไขว้ (Cross-tabulations) และใช้ตัวแปรคุมต่าง ๆ มาทดสอบ การควบคุมดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลในระดับ 3 ตัวแปรแล้ว ตัวแปรอิสระจะยังมีผลต่อตัวแปรตามหรือไม่ โดยปัจจัยทางประชากร ได้แก่ ความแตกต่างระหว่างอายุของสตรีกับสามี การมีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้านและระยะเวลาสมรส ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพของสตรีและอาชีพของสามี ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ เขตที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในบ้าน ความแตกต่างระหว่างการศึกษาศึกษาของสตรีกับสามีและเชื้อสายของสามี ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ ทศนคติเรื่องบทบาทระหว่างเพศของสตรี จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระต่าง ๆ กับตัวแปรตามแล้ว พบว่า ความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี เป็นดังนี้

1. ลักษณะทางประชากร

1.1. ความแตกต่างระหว่างอายุของสตรีกับสามี การศึกษาในส่วนนี้ต้องการพิสูจน์ว่า อายุที่ต่างกันของสตรีและสามีจะมีผลทำให้มีความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามีหรือไม่ ผลการศึกษาในตารางที่ 5 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามีแตกต่างกัน ตามความแตกต่างระหว่างอายุของสตรีกับสามี โดยสตรีที่สามีอายุมากกว่า สามีจะมีส่วนร่วมในระดับสูงมากที่สุด (ร้อยละ 18.8) รองลงมาคือ สตรีที่สามีอายุน้อยกว่าและสตรีที่อายุเท่ากับสามี (ร้อยละ 16.6 และร้อยละ 14.0 ตามลำดับ) ในทางกลับกัน พบว่า สตรีที่สามีอายุน้อยกว่า สามีไม่มีส่วนร่วมเลยมากที่สุด (ร้อยละ 23.5) ส่วนสตรี

ที่สามีอายุเท่ากับสามีและสามีอายุมากกว่า สามีไม่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนเล็กน้อยลงมา (ร้อยละ 19.1 และ ร้อยละ 20.1 ตามลำดับ)

จากผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ในกลุ่มสตรีที่มีสามีอายุมากกว่า สามีมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนสูงกว่าสตรีที่มีอายุน้อยกว่าและอายุเท่ากัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสตรีที่มีอายุน้อยกว่า มักจะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในชีวิตน้อยกว่า จึงจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือและแบ่งเบาภาระในการดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ในครัวเรือนจากสามี เพื่อให้ชีวิตครอบครัวสามารถดำเนินไปได้อย่างเรียบร้อย ในขณะที่สตรีซึ่งอายุมากกว่าสามี บ่งชี้ว่า สตรีมีประสบการณ์และวุฒิภาวะที่สูงกว่าสามี สตรีจึงต้องให้การดูแลและจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ในบ้านให้เรียบร้อยได้ด้วยตัวเอง นอกจากนี้สตรีที่อายุมากกว่าสามี อาจต้องการเอาใจใส่สามี และรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีในชีวิตสมรส จึงต้องรับผิดชอบกิจกรรมต่าง ๆ ในบ้านโดยทำหน้าที่ “แม่บ้าน” ที่ดี เพื่อให้สามีรู้สึกว่าคุณค่ามากกว่าภรรยาเพราะมีอาวุโสสูงกว่า

จากข้อมูลดังกล่าวพบว่า สตรีที่มีสามีอายุมากกว่า สามีมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน มากกว่าสตรีที่มีสามีอายุน้อยกว่าและสตรีที่อายุเท่ากับสามี เมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปได้ว่า อายุที่แตกต่างกันของสตรีกับสามี มีความสัมพันธ์กับระดับการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี โดยสตรีที่มีสามีอายุมากกว่า สามีจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนมากกว่าสตรีที่มีสามีอายุน้อยกว่าและอายุเท่ากัน อย่างไรก็ตาม ทิศทางความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้างต้นที่ว่า สตรีที่มีสามีอายุน้อยกว่า สามีมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน มากกว่าสตรีที่มีสามีอายุมากกว่าสามีและสตรีที่อายุเท่ากับสามี

ตารางที่ 5 ร้อยละของสตรี จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามีและความแตกต่างระหว่างอายุของสตรีกับสามี

ความแตกต่างระหว่างอายุ ของสตรีกับสามี	ระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน				
	ไม่มี	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	รวม
- สามีอายุน้อยกว่า	23.5	33.6	26.3	16.6	100.0(349)
- อายุเท่ากัน	19.1	33.9	33.0	14.0	100.0(251)
- สามีอายุมากกว่า	20.1	36.8	24.4	18.8	100.0(2,081)
รวม	20.4	36.1	25.4	18.0	100.0(2,681)
	$X^2=13.0280$			P-value<0.05	

1.2. ระยะเวลาสมรส ผลการศึกษาครั้งนี้ (ตารางที่ 6) สอดคล้องกับผลการศึกษาข้างต้น กล่าวคือ สตรีที่มีระยะเวลาสมรสน้อย สามีจะมีระดับการทำกิจกรรมในครัวเรือนสูงกว่าสตรีที่มีระยะเวลาสมรสยาวนานกว่า และระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามีมีแนวโน้มที่จะลดลงตามระยะเวลาสมรสที่เพิ่มขึ้น โดยสตรีที่มีระยะเวลาสมรส 0-9 ปี สามีมีส่วนร่วมระดับสูงมากที่สุด รองลงมาคือ สตรีที่มีระยะเวลาสมรส 10-19 ปี และสตรีที่มีระยะเวลาสมรส 20 ปีขึ้นไป สามีมีส่วนร่วมในระดับสูงน้อยที่สุด (ร้อยละ 20.7, ร้อยละ 17.3 และร้อยละ 12.3 ตามลำดับ) ขณะเดียวกัน สตรีที่มีระยะเวลาสมรสยาวนาน สามียังมีสัดส่วนที่ไม่มีส่วนร่วมมากขึ้น โดยสตรีที่มีระยะเวลาสมรส 20 ปีขึ้นไป ประมาณกว่า 1 ใน 4 ที่สามีไม่มีส่วนร่วมเลย (ร้อยละ 27.9) รองลงมาคือ สตรีที่มีระยะเวลาสมรส 10-19 ปี และสตรีที่มีระยะเวลาสมรส 0-9 ปี (ร้อยละ 20.7 และ ร้อยละ 17.4 ตามลำดับ)

เพื่อให้ทราบถึงอิทธิพลของตัวแปรระยะเวลาสมรส ว่ามีความสัมพันธ์กับระดับการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามีที่ชัดเจนขึ้น จึงได้นำตัวแปรความแตกต่างระหว่างการศึกษาศรีกับสามีมาร่วมพิจารณา ผลการศึกษาในตารางที่ 7 พบว่า แม้คู่สมรสจะมีคุณลักษณะเฉพาะตัวด้านการศึกษาที่แตกต่างกัน ระยะเวลาสมรสก็ยังคงมีอิทธิพลทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงเรื่องการเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามีอย่างชัดเจน โดยสตรีที่มีระยะเวลาสมรสน้อย สามีมีระดับการมีส่วนร่วมสูงกว่าสตรีที่มีระยะเวลาสมรสมากกว่า ทั้งในกลุ่มตัวอย่างที่สามีมีการศึกษาค่ำกว่าและการศึกษาเท่ากับสามี

การที่สตรีที่มีระยะเวลาสมรสยาวนาน สามีมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนน้อยกว่าสตรีที่มีระยะเวลาสมรสน้อยนั้น อาจเนื่องมาจาก กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเป็นกลุ่มที่มีอายุมาก หรืออาจจะเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาค่ำและสมรสเมื่ออายุน้อย สตรีจึงยังมีแนวคิดและพฤติกรรมในครัวเรือนตามแนวประเพณีเดิมอยู่ สามีจึงเข้ามามีส่วนช่วยสตรีทำกิจกรรมในครัวเรือนต่ำกว่า กลุ่มสตรีที่มีระยะเวลาสมรสน้อยกว่า (Vannoy-Hiller and Philliber, 1989)

เมื่อทดสอบด้วยค่าสถิติไคสแควร์ จากการวิเคราะห์ในระดับ 2 ตัวแปร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อนำความแตกต่างระหว่างการศึกษาศรีกับสามีมาร่วมพิจารณาพบว่า แม้ในกลุ่มที่สามีมีการศึกษาสูงกว่าจะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ทิศทางความสัมพันธ์ยังคงเดิม จึงสรุปได้ว่า ระยะเวลาสมรส มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี โดยสตรีที่มีระยะเวลาสมรส 0-9 ปี สามีจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนมากกว่าสตรีที่มีระยะเวลาสมรส 10-19 ปี และระยะเวลาสมรส 20 ปีขึ้นไป ตามลำดับ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ข้างต้น

ตารางที่ 6 ร้อยละของสตรี จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของ
สามีและระยะเวลาสมรส

ระยะเวลาสมรส	ระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน				
	ไม่มี	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	รวม
- ระยะเวลาสมรส 0-9 ปี	17.4	35.2	26.7	20.7	100.0(1,283)
- ระยะเวลาสมรส 10-19 ปี	20.7	35.3	26.7	17.3	100.0(1,219)
- ระยะเวลาสมรส 20 ปีขึ้นไป	27.9	40.7	19.0	12.3	100.0(400)
รวม	20.3	36.1	25.5	18.1	100.0(2,702)
	$\chi^2=39.6329$			P-value<0.05	

ตารางที่ 7 ร้อยละของสตรี จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน
ของสามีระยะเวลาสมรสและความแตกต่างระหว่างการศึกษาของสตรีกับสามี

ระยะเวลาสมรส/ความแตกต่าง ระหว่างการศึกษาของสตรีกับสามี	ระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน				
	ไม่มี	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	รวม
<u>สามีการศึกษาต่ำกว่า</u>					
- ระยะเวลาสมรส 0-9 ปี	14.0	33.3	26.9	25.7	100.0(295)
- ระยะเวลาสมรส 10-19 ปี	31.0	29.6	27.1	22.1	100.0(148)
- ระยะเวลาสมรส 20 ปีขึ้นไป	25.0	53.5	14.9	6.7	100.0(33)
รวม	17.0	33.6	26.1	23.3	100.0(476)
	$X^2=15.3655$			$P\text{-value}<0.05$	
<u>การศึกษาเท่ากัน</u>					
- ระยะเวลาสมรส 0-9 ปี	19.7	38.0	24.2	18.2	100.0(504)
- ระยะเวลาสมรส 10-19 ปี	21.8	36.9	27.2	14.1	100.0(652)
- ระยะเวลาสมรส 20 ปีขึ้นไป	28.1	41.0	18.0	12.9	100.0(276)
รวม	22.3	38.0	24.4	15.3	100.0(1,432)
	$X^2=17.8837$			$P\text{-value}<0.05$	
<u>สามีการศึกษายิ่งกว่า</u>					
- ระยะเวลาสมรส 0-9 ปี	16.6	33.2	29.4	20.8	100.0(378)
- ระยะเวลาสมรส 10-19 ปี	19.1	35.6	23.7	21.5	100.0(258)
- ระยะเวลาสมรส 20 ปีขึ้นไป	29.3	34.9	21.9	13.9	100.0(83)
รวม	19.0	34.3	26.5	20.3	100.0(720)
	$X^2=10.6918$			$P\text{-value}>0.05$	

1.3. การมีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้าน การมีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้าน เป็นปัจจัยหนึ่งที่คาดว่า จะมีผลต่อระดับการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี เนื่องจากการมีบุตรในวัยที่สามารถทำงานได้ น่าจะทำให้มีการกระจายภาระรับผิดชอบต่าง ๆ ในบ้านมากขึ้น จากตารางที่ 8 พบว่า การมีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้าน มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี โดยสตรีที่มีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้าน สามีมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน มากกว่าสตรีที่ไม่มีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้าน กล่าวคือ สตรีที่

มีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้าน สามีมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนระดับสูง ร้อยละ 21.5 ส่วนสตรีที่ไม่มีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้าน สามีมีส่วนร่วมระดับสูงน้อยกว่า คือ เพียงร้อยละ 16.3 ในขณะที่เดียวกัน สตรีที่มีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้าน สามีเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในบ้านในระดับต่ำกว่าสตรีที่ไม่มีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไป ในบ้าน (เปรียบเทียบ ร้อยละ 37.4 กับร้อยละ 33.5 ตามลำดับ) ทำนองเดียวกัน สตรีที่ไม่มีบุตรในวัยดังกล่าว สามีที่ไม่มีส่วนร่วมเลย มีถึงร้อยละ 22.5 ในขณะที่สตรีที่มีบุตรในวัยดังกล่าว สามีไม่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนมีเพียงร้อยละ 16.2 เมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

แม้การวิเคราะห์ในรายกิจกรรมข้างต้นจะพบว่า บุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้านจะช่วยงานในบางกิจกรรม แต่ในส่วนนี้กลับพบว่า การมีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้าน ทำให้สามีมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนมากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การมีบุตรในวัยนี้ซึ่งกำลังเป็นผู้ใหญ่ในบ้าน ทำให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายซับซ้อนขึ้น สามีจึงต้องเข้ามาช่วยภรรยามากขึ้น เหตุผลอีกประการหนึ่งอาจเนื่องจาก ชายที่มีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้านนั้น น่าจะเป็นผู้ที่แต่งงานมานานและมีอายุมาก ซึ่งบางคนอาจจะยุติการทำงานแล้ว จึงมีเวลาว่างช่วยภรรยาทำกิจกรรมในครัวเรือนได้มากขึ้น

ข้อค้นพบดังกล่าวไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้างต้นที่ว่า สตรีที่ไม่มีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้าน สามีจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนมากกว่า สตรีที่มีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้าน

ตารางที่ 8 ร้อยละของสตรี จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

ในครัวเรือนของสามีและการมีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้าน

การมีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้าน	ระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน				
	ไม่มี	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	รวม
- ไม่มีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไป	22.5	37.4	23.8	16.3	100.0(1,763)
- มีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไป	16.2	33.5	28.9	21.5	100.0(940)
รวม	20.3	36.1	25.5	18.1	100.0(2,703)
	$X^2=30.0761$			P-value<0.05	

2. ลักษณะทางเศรษฐกิจ

2.1. อาชีพของสตรี จากข้อค้นพบที่ผ่านมาพบว่า การทำงานของสตรีเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเรื่องภาระรับผิดชอบในบ้าน โดยสามีจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนมากขึ้น หากสตรีทำงานนอกบ้าน

ผลการศึกษาจากตารางที่ 9 สนับสนุนข้อค้นพบดังกล่าว โดยพบว่า สตรีที่ทำงานนอกบ้าน สามีมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนมากกว่าสตรีที่ไม่ได้ทำงาน นอกจากนี้ยังพบว่า ในกลุ่มสตรีที่ทำงานนั้น สตรีที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม สามีจะมีส่วนร่วม มากกว่าสตรีที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม กล่าวคือ สตรีที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม สามีจะมีส่วนร่วมในระดับสูงมากที่สุดคือร้อยละ 21.0 รองลงมาคือ สตรีที่ไม่ทำงานและสตรีที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 17.7 และ 16.5 ตามลำดับ) ในขณะที่เดียวกัน สตรีที่ไม่ได้ทำงาน สามียังมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมระดับต่ำและไม่มีส่วนร่วมเลยมากขึ้น โดยสตรีที่ไม่ได้ทำงานประมาณถึง 1 ใน 4 ที่สามีไม่มีส่วนร่วมเลย (ร้อยละ 25.7) รองลงมาคือ สตรีที่สามีทำงานในภาคเกษตรกรรมและสตรีที่ทำงานนอกภาคเกษตรกรรม (ร้อยละ 21.0 และร้อยละ 18.1)

จากการวิเคราะห์ในระดับ 3 ตัวแปร (ตารางที่ 10 หน้า 61) โดยนำความแตกต่างระหว่างการศึกษาศรีกับสามีมาร่วมพิจารณา เพื่อให้ทราบอิทธิพลของอาชีพของสตรีกับการเข้ามาช่วยทำงานบ้านของสามีชัดเจน ผลการวิเคราะห์พบว่า อาชีพของสตรีและระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี ยังคงมีทิศทางความสัมพันธ์เช่นเดิม กล่าวคือ สตรีที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม สามีจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนมากกว่า สตรีที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมและสตรีที่ไม่ได้ทำงาน ทั้งในกลุ่มสตรีที่สามีมีการศึกษาน้อยกว่าและกลุ่มสตรีที่การศึกษาเท่ากับสามี

การที่สตรีทำงานนอกบ้าน สามีมีส่วนร่วมมากกว่าสตรีที่ไม่ได้ทำงาน เนื่องจากการทำงานทำให้สตรีขี้ใจเกินเรื่องเวลา อีกทั้งการมีรายได้เป็นที่มาของการมีอำนาจในครอบครัวเพิ่มขึ้น สตรีจึงสามารถกระจายงานบ้านซึ่งเป็นภาระที่น่าเบื่อหน่าย ให้สมาชิกอื่น ๆ รวมทั้งสามีเข้ามาช่วยมากขึ้น (England and Farkas, 1992 ; Sanchez, 1993 ; พิทักษ์ คู่เจริญถาวร, 2538) การที่สตรีที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม สามีมีส่วนร่วมมากกว่า สตรีที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมนั้น อาจเนื่องจาก อาชีพนอกภาคเกษตรกรรมมีความหลากหลายและมักเป็นอาชีพที่ต้องใช้ทักษะมากกว่าแรงงาน ผู้ที่ประกอบอาชีพนี้ จึงมักเป็นผู้มีการศึกษาสูงหรือมีเขตที่อยู่อาศัยในเขตเมือง นอกจากนี้การประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม มักได้พบปะผู้คนหลากหลาย มีสิ่งแวดล้อมและสังคมกว้างขึ้น ทำให้สตรีมีแนวคิดและทัศนคติในเรื่อง

บทบาทระหว่างเพศที่ทันสมัย ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ในครัวเรือนที่เท่าเทียมกัน สามีจึงเข้ามามีส่วนช่วยภรรยาทำกิจกรรมในครัวเรือนมากขึ้น

ผลการศึกษาดังกล่าว เป็นไปตามสมมติฐานข้างต้นที่ว่า สตรีที่ทำงานนอกร้าน สามีจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนมากกว่าสตรีที่ไม่ทำงาน เมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อวิเคราะห์ในระดับ 2 ตัวแปร หลังจากควบคุมด้วยความแตกต่างระหว่างการศึกษาของสตรีกับสามีแล้ว ความสัมพันธ์ดังกล่าวยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นเพียงกลุ่มสตรีที่สามีการศึกษาสูงกว่าสามี แต่ทิศทางความสัมพันธ์ยังคงเดิม จากข้อค้นพบดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า อาชีพของสตรี มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี โดยสตรีที่ประกอบอาชีพนอกร้านภาคเกษตรกรรม สามีจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนมากกว่าสตรีที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมและสตรีที่ไม่ทำงาน

ตารางที่ 9 ร้อยละของสตรี จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามีและอาชีพของสตรี

อาชีพของสตรี	ระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน				
	ไม่มี	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	รวม
- ไม่ได้ทำงาน	25.7	35.5	21.1	17.7	100.0(160)
- เกษตรกรรม	21.0	37.8	24.7	16.5	100.0(1,634)
- นอกร้านภาคเกษตรกรรม	18.1	33.1	27.8	21.0	100.0(908)
รวม	20.3	36.1	25.5	18.1	100.0(2,703)
	$X^2=18.5671$			P-value<0.05	

ตารางที่ 10 ร้อยละของสตรี จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน
ของสามี อาชีพของสตรีและความแตกต่างระหว่างการศึกษาของสตรีกับสามี

อาชีพของสตรี / ความแตกต่าง ระหว่างการศึกษาของสตรีกับสามี	ระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน				
	ไม่มี	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	รวม
<u>สามีการศึกษาต่ำกว่า</u>					
- ไม่ได้ทำงาน	33.0	30.0	27.6	9.4	100.0(41)
- เกษตรกรรม	13.5	37.3	27.6	21.6	100.0(245)
- นอกภาคเกษตรกรรม	18.6	29.4	23.7	28.2	100.0(191)
รวม	17.2	33.5	26.1	23.2	100.0(477)
	$X^2=16.7648$			P-value<0.05	
<u>การศึกษาเท่ากัน</u>					
- ไม่ได้ทำงาน	30.9	43.5	7.2	18.3	100.0(41)
- เกษตรกรรม	22.6	39.2	23.8	14.4	100.0(245)
- นอกภาคเกษตรกรรม	20.2	33.9	28.5	17.4	100.0(191)
รวม	22.3	38.0	24.4	15.3	100.0(1,432)
	$X^2=14.6724$			P-value<0.05	
<u>สามีการศึกษาสูงกว่า</u>					
- ไม่ได้ทำงาน	19.3	35.6	21.3	23.8	100.0(68)
- เกษตรกรรม	21.8	34.3	25.8	18.1	100.0(322)
- นอกภาคเกษตรกรรม	16.1	34.0	28.3	21.6	100.0(330)
รวม	19.0	34.3	26.5	21.6	100.0(720)
	$X^2=5.5244$			P-value>05	

2.2. อาชีพของสามี ผลการศึกษาในตารางที่ 11 พบว่า อาชีพของสามีมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน โดยสตรีที่สามีไม่ได้ทำงาน สามีมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน มากกว่าสตรีที่สามีประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรม กล่าวคือ สตรีที่สามีประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม สามีจะมีส่วนร่วมระดับสูง ร้อยละ 21.1 ใกล้เคียงกับสตรีที่สามีไม่ได้ทำงาน (ร้อยละ 20.8) ส่วนสตรีที่สามีประกอบอาชีพเกษตรกรรม สามีมีส่วนร่วมในระดับสูงน้อยที่สุด (ร้อยละ 15.2) กลุ่มสตรีที่สามีไม่ได้ทำงานนั้นพบว่า สามีมีส่วนร่วมในระดับสูงร้อยละ 20.8 ในทำนองเดียวกัน สตรีที่สามีไม่ได้ทำงาน สามีจะมีส่วนร่วมในระดับต่ำและไม่มีส่วนร่วมเลย น้อยกว่าสตรีที่สามีทำงาน ทั้งอาชีพในภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรม

การที่สามีที่ไม่ได้ทำงาน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนสูงที่สุดนั้น อาจจะเนื่องมาจาก ต้องพึ่งพาทรัพย์สินจากสมาชิกอื่น ๆ ทำให้ต้องช่วยทำกิจกรรมในบ้านเพื่อเป็นการตอบแทน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มผู้ที่สามีประกอบอาชีพ พบว่า สตรีที่สามีประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมสามีมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนมากกว่าสตรีที่สามีประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ทำให้บุคคลได้รับความรู้และสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ เพราะสิ่งแวดล้อมในการทำงานไม่จำกัดอยู่แค่ในเรือกสวนไร่นาเหมือนอาชีพเกษตรกรรม จึงทำให้สามีมีความคิดเรื่องครอบครัวที่เปลี่ยนไป จากค่านิยมที่ว่าหน้าที่ในครัวเรือนเป็นงานในความรับผิดชอบของเพศหญิงหรือ “แม่บ้าน” เท่านั้น มาเป็นการช่วยเหลือกันและกันในการทำกิจกรรมในครัวเรือน นอกจากนี้ผู้ที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม มักมีระดับการศึกษาเฉลี่ยสูงกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เมื่อสามีมีการศึกษาสูงย่อมมีแนวคิดเรื่องบทบาทระหว่างเพศที่ทันสมัย พฤติกรรมการทำกิจกรรมในครัวเรือนจึงต้องมีการช่วยเหลือกันมากขึ้น

จากผลการศึกษาดังกล่าวสรุปได้ว่า อาชีพของสามีมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี โดยสตรีที่สามีไม่ได้ทำงาน สามีมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน มากกว่าสตรีที่สามีประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรม เป็นไปตามสมมติฐานข้างต้น

ตารางที่ 11 ร้อยละของสตรี จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามีอาชีพของสามี

อาชีพของสามี	ระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน				
	ไม่มี	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	รวม
- ไม่ได้ทำงาน	17.0	27.2	35.0	20.8	100.0(22)
- เกษตรกรรม	20.1	39.5	25.2	15.2	100.0(1,398)
- นอกภาคเกษตรกรรม	20.6	32.5	25.7	21.1	100.0(1,283)
รวม	20.3	36.1	25.5	18.1	100.0(2,703)
	$X^2=23.6111$			P-value<0.05	

3. ลักษณะทางสังคม

3.1 เขตที่อยู่อาศัย เขตที่อยู่อาศัยเป็นปัจจัยหนึ่งที่คาดว่า จะมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี เนื่องจากบุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันย่อมจะมีความคิดและพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาในตารางที่ 12 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับระดับความเป็นเมือง โดยสตรีในเขตเมืองอื่นและกรุงเทพมหานครนั้น สามีที่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนระดับสูง มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 23.0 และ 21.6 ตามลำดับ ส่วนในเขตชนบท สามีที่มีส่วนร่วมในระดับสูงมีเพียงร้อยละ 17.3 เท่านั้น ขณะเดียวกันพบว่า ในเขตชนบท สตรีที่สามีไม่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนเลย มีมากกว่าในเขตเมืองอื่นและเขตกรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 21.0, ร้อยละ 17.8 และร้อยละ 15.1 ตามลำดับ)

ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก เขตที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในครัวเรือนของบุคคลแตกต่างกัน ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีระดับความเป็นเมืองสูงที่สุด ความบีบคั้นทางเศรษฐกิจ ทำให้การดำเนินชีวิตต้องเร่งรีบเพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว สาเหตุดังกล่าว ผลักดันให้สมาชิกทุกคนในครัวเรือนจำเป็นต้องช่วยกันทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ครอบครัวดำรงอยู่ได้อย่างราบรื่น ไม่ว่าจะเป็นการช่วยกันหารายได้และการช่วยเหลือกันทำกิจกรรมในครัวเรือนอื่น ๆ นอกจากนี้คนที่อยู่ในเขตเมือง ยังมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารและความรู้ใหม่ ๆ รวดเร็วกว่าในชนบท ทำให้บุคคลมีความคิดในเรื่องต่าง ๆ รวมถึงค่านิยมในการดำรงชีวิตในครอบครัวที่ทันสมัยขึ้น จากค่านิยมเดิมที่ให้ฝ่ายชายมีอำนาจเป็นใหญ่ในบ้าน

เปลี่ยนมาเป็นทั้งสองเพศมีความสัมพันธ์แบบเสมอภาคกัน ดังนั้นการดำเนินชีวิตในครอบครัวจึงเป็นไปได้ในลักษณะช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่าในเขตชนบท สาเหตุอีกประการหนึ่งที่น่าจะมีส่วนให้สามีในเขตเมือง มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนสูงกว่าในเขตชนบทคือ ครอบครัวยุคใหม่ในเขตเมืองมักจะใช้อุปกรณ์อำนวยความสะดวกช่วยในการทำกิจกรรมในครัวเรือน เช่น หม้อหุงข้าวไฟฟ้า เครื่องซักผ้า เครื่องดูดฝุ่น เป็นต้น สามีจึงสามารถเข้ามาช่วยทำกิจกรรมต่าง ๆ ในครัวเรือนได้สะดวกขึ้น ดังได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น (หน้า 46) ส่วนในเขตชนบทนั้น ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งยังมีแนวคิดเรื่องบทบาทระหว่างเพศตามแนวเดิมอยู่ สามีจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนน้อยกว่าในเขตเมืองอื่นและเขตกรุงเทพมหานคร

เมื่อตรวจสอบค่าไคสแควร์ พบว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับข้อค้นพบที่ผ่านมาและเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า สตรีที่อาศัยในเขตเมือง สามีจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนมากกว่า สตรีที่อาศัยในเขตชนบท จากผลการศึกษานี้จึงสรุปได้ว่า เขตที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี โดยสตรีที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร สามีจะมีส่วนร่วมทำกิจกรรมในครัวเรือนมากกว่าสตรีที่อาศัยในเขตเมืองอื่นและเขตชนบท

ตารางที่ 12 ร้อยละของสตรี จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามีและเขตที่อยู่อาศัย

เขตที่อยู่อาศัย	ระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน				
	ไม่มี	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	รวม
- เขตชนบท	21.0	36.9	24.7	17.3	100.0(2,290)
- เขตเมืองอื่น	17.8	30.9	28.3	23.0	100.0(202)
- เขตกรุงเทพมหานคร	15.1	31.8	31.5	21.6	100.0(211)
รวม	20.3	36.1	25.5	18.1	100.0(2,703)
	$X^2=23.6111$			P-value<0.05	

3.2. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเป็นตัวแปรหนึ่ง ที่คาดว่าจะมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี เนื่องจากจำนวนสมาชิกในครัวเรือนนั้น เป็นตัวบ่งชี้ว่าภาระงานในบ้านจะสามารถจัดแบ่งหน้าที่ให้มีการกระจายความรับผิดชอบไปได้มากน้อยเพียงใด และมีส่วนผลักดันให้ชายต้องเข้ามามีส่วนช่วยเหลือสตรีในการทำกิจกรรมในครัวเรือนที่แตกต่างกันออกไป

จากผลการศึกษาในตารางที่ 13 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี มีความสัมพันธ์ในเชิงปฏิภาคกับจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกล่าวคือ สตรีที่อาศัยในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกน้อย สามีจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนในระดับสูงและปานกลางมากกว่าสตรีที่อยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกมาก เห็นได้จากสตรีที่อาศัยในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 2-3 คน มีสัดส่วนของสามีที่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนในระดับสูงมากที่สุด (ร้อยละ 22.5) รองลงมาคือ สตรีที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 4-5 คน (ร้อยละ 18.0) ส่วนสตรีที่อาศัยในครัวเรือนที่มีสมาชิก 6 คนขึ้นไป มีสัดส่วนที่สามีมีส่วนร่วมในระดับสูงน้อยที่สุด เพียงร้อยละ 13.8 เท่านั้น ในขณะที่เดียวกันสตรีที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกมาก สามียังมีส่วนร่วมทำกิจกรรมในระดับต่ำและไม่มีส่วนร่วมเลยสูงขึ้น โดยสตรีที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 6 คนขึ้นไป สามีมีส่วนร่วมในระดับต่ำมากที่สุด รองลงมาคือ สตรีที่อยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 4-5 คน และ จำนวนสมาชิก 2-3 คน (ร้อยละ 40.0, 37.0 และร้อยละ 30.5 ตามลำดับ) เมื่อตรวจสอบด้วยค่าไคสแควร์พบว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การที่สตรีในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกน้อย สามีเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนสูงกว่าครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกมาก อาจเนื่องมาจาก ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกหลายคนสามารถแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามเพศได้สะดวก ดังนั้น “งานบ้าน” ซึ่งตามธรรมเนียมแต่โบราณถือกันว่าเป็นความรับผิดชอบของเพศหญิง ชายที่อยู่ในสังคมที่มีความคิดความเชื่อเช่นนั้น จึงยังไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบงานบ้าน แต่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกน้อยนั้นมีความแตกต่างกันออกไป กล่าวคือ กิจกรรมในบ้านเป็นงานที่เหมือนกันทุกครัวเรือน ดังนั้นเมื่อจำนวนสมาชิกในครอบครัวมีน้อย เป็นการผลักดันให้สมาชิกทุกคนต้องช่วยกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ในครัวเรือนมากขึ้น สามีจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ นอกจากนี้ครัวเรือนที่มีสมาชิกมาก อาจจะเป็นครอบครัวขยายซึ่งมักประกอบด้วยคนหลายรุ่นอายุ และมีการถ่ายทอดแนวปฏิบัติและทัศนคติเรื่องครอบครัว และการแบ่งงานระหว่างเพศตามแนวเดิมอยู่ จึงมีแนวโน้มที่สามีจะเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนต่ำ ส่วนครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกน้อย มักเป็นครอบครัวของคนรุ่นใหม่ที่มีแนวคิดเรื่องบทบาทระหว่างเพศที่

ทันสมัยขึ้น สมาชิกในครอบครัวทั้งชายและหญิง จึงมีส่วนร่วมในการช่วยกันทำกิจกรรมในครัวเรือนมากกว่าในครัวเรือนที่มีสมาชิกมากกว่า

เพื่อให้ทราบอิทธิพลของ ตัวแปรจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ชัดเจนขึ้นจึงได้วิเคราะห์ร่วมกับตัวแปรที่ 3 คือ เขตที่อยู่อาศัย เนื่องจากในเขตชนบทมักเป็นครอบครัวขยาย ขนาดของครัวเรือนจึงมักจะใหญ่กว่าในเขตเมือง นอกจากนี้อิทธิพลของเขตที่อยู่อาศัยเอง อาจมีส่วนกำหนดพฤติกรรมในการทำกิจกรรมของสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกัน จากผลการศึกษาพบว่า (ตารางที่ 14) ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนและระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามียังมีทิศทางคงเดิม กล่าวคือ ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกน้อย สามีจะเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนสูงกว่าครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกมาก ทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร เขตเมืองอื่นและในเขตชนบท

จากข้อค้นพบดังกล่าว สรุปได้ว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับระดับการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี สอดคล้องกับสมมติฐานข้างต้น ที่ว่า สตรีที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 2-3 คน สามีจะมีระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนสูงกว่า สตรีที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-5 คนและ จำนวนสมาชิก 6 คนขึ้นไป

ตารางที่ 13 ร้อยละของสตรี จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามีและจำนวนสมาชิกในบ้าน

จำนวนสมาชิกในบ้าน	ระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน				
	ไม่มี	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	รวม
- จำนวนสมาชิก 2-3 คน	21.2	30.5	26.0	22.5	100.0(704)
- จำนวนสมาชิก 4-5 คน	17.8	37.0	27.2	18.0	100.0(1,303)
- จำนวนสมาชิก 6 คนขึ้นไป	24.4	40.0	21.9	13.8	100.0(609)
รวม	20.3	36.1	25.5	18.1	100.0(2,703)
	$X^2=39.0311$			P-value<0.05	

ตารางที่ 14 ร้อยละของสตรี จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน
ของสามี จำนวนสมาชิกในบ้านและเขตที่อยู่อาศัย

จำนวนสมาชิกในบ้าน/ เขตที่อยู่อาศัย	ระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน				
	ไม่มี	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	รวม
เขตชนบท					
- จำนวนสมาชิก 2-3 คน	22.9	31.2	24.4	21.5	100.0(558)
- จำนวนสมาชิก 4-5 คน	18.3	34.5	26.9	17.4	100.0(139)
- จำนวนสมาชิก 6 คนขึ้นไป	24.6	41.2	21.0	13.2	100.0(593)
รวม	21.0	36.9	24.7	17.3	100.0(2,290)
	$X^2=33.4512$			P-value<0.05	
เขตเมืองอื่น					
- จำนวนสมาชิก 2-3 คน	17.5	27.5	30.0	25.5	100.0(57)
- จำนวนสมาชิก 4-5 คน	14.9	30.9	27.1	27.1	100.0(90)
- จำนวนสมาชิก 6 คนขึ้นไป	23.0	34.5	38.3	14.2	100.0(54)
รวม	17.8	30.9	28.3	23.0	100.0(202)
	$X^2=4.4025$			P-value>0.05	
เขตเทพมหานคร					
- จำนวนสมาชิก 2-3 คน	11.6	27.9	33.3	27.1	100.0(89)
- จำนวนสมาชิก 4-5 คน	14.2	36.8	33.0	16.0	100.0(73)
- จำนวนสมาชิก 6 คนขึ้นไป	22.9	31.4	25.7	20.0	100.0(48)
รวม	15.1	31.8	31.5	21.6	100.0(211)
	$X^2=6.7151$			P-value>.05	

3.3 ความแตกต่างระหว่างการศึกษาของสตรีกับสามี จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 15 พบว่า สตรีที่สามีมีการศึกษาค่ำกว่า มีสัดส่วนที่สามีเข้ามาช่วยทำกิจกรรมในครัวเรือนมากกว่า สตรีที่สามีมีการศึกษาสูงกว่า กล่าวคือ ในกลุ่มสตรีที่สามีมีการศึกษาค่ำกว่า มีสัดส่วนที่สามีมีส่วนร่วมในระดับสูงมากที่สุด รองลงมา คือสตรีที่สามีมีการศึกษาสูงกว่า และสตรีที่มีการศึกษาเท่ากับสามี (ร้อยละ 23.0, ร้อยละ 20.3 และ ร้อยละ 15.3 ตามลำดับ) ขณะที่ส่วนสตรีที่มีการศึกษาเท่ากับสามี สัดส่วนที่สามีไม่มีส่วนร่วมเลยมีมากที่สุด คือ ร้อยละ 22.3 รองลงมาคือ สตรีที่สามีมีการศึกษามากกว่า คือ ร้อยละ 19.0 ส่วนสตรีที่สามีมีการศึกษาน้อยกว่าสามีจะไม่มีส่วนร่วมเลยน้อยที่สุด คือ คิดเป็นร้อยละ 17.2

เพื่อให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างความแตกต่างระหว่างการศึกษาของสตรีกับสามีที่ชัดเจนขึ้น จึงได้นำตัวแปรที่ 3 คือ เขตที่อยู่อาศัยมาร่วมวิเคราะห์ (ตารางที่ 16) ผลการศึกษา พบว่า ความแตกต่างระหว่างการศึกษาของสตรีกับสามี ยังคงมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามีในทิศทางเดิม โดยสตรีที่สามีมีการศึกษาน้อยกว่า สามีจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนมากกว่า สตรีที่สามีมีการศึกษาสูงกว่า ทั้งในเขตชนบท เขตเมืองอื่นและเขตกรุงเทพมหานคร

จากผลการศึกษาที่ปรากฏนี้อธิบายได้ว่า กลุ่มสตรีที่มีการศึกษาสูงกว่าสามี มีโอกาสและมีความสามารถในการประกอบอาชีพนอกบ้านได้มากกว่าสามี ทำให้ไม่มีเวลาพอที่จะทำกิจกรรมในครัวเรือน สามีจึงจำเป็นต้องเข้ามาช่วยทำกิจกรรมเหล่านี้มากกว่าสตรีที่มีการศึกษาเท่ากันหรือสตรีที่สามีมีการศึกษาสูงกว่า นอกจากนี้ การศึกษายังมีผลต่อแนวความคิดและพฤติกรรมการแสดงความสัมพันธ์ในครัวเรือน สตรีที่มีการศึกษาสูงกว่า สามีจะมีอำนาจในครัวเรือนมากขึ้นและได้รับความเกรงอกเกรงใจจากสมาชิกอื่นในบ้าน จึงมีแนวโน้มที่สามีจะยอมเข้าร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนมากกว่าสตรีที่มีการศึกษาค่ำกว่าสามี

ประเด็นที่น่าสนใจสำหรับผลการศึกษาในส่วนนี้คือ สตรีที่มีการศึกษาเท่ากับสามี สามีจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนน้อยที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากประชากรไทยส่วนใหญ่มีการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษา ดังนั้น กลุ่มคู่สมรสที่มีการศึกษาเท่ากันส่วนใหญ่ น่าจะมีการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษา ซึ่งยังมีแนวคิดเรื่องบทบาทระหว่างหญิงชายในครัวเรือนตามความเชื่อเดิมอยู่ ดังนั้นสามีจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนน้อยกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาแตกต่างกัน เนื่องจากการที่คู่สมรสมีการศึกษาต่างกันย่อมบ่งชี้ว่า คู่สมรสฝ่ายหนึ่งน่าจะมีการศึกษาสูงกว่าระดับการศึกษาโดยเฉลี่ย แนวคิดเรื่องการทำกิจกรรมในครัวเรือนจึงเปลี่ยนแปลงไปด้วย ตามระดับการศึกษาที่สูงขึ้น

เมื่อตรวจสอบด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า ความแตกต่างระหว่างการศึกษาของสตรีกับสามี มีความสัมพันธ์กับระดับการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อวิเคราะห์ร่วมกับตัวแปรที่ 3 คือเขตที่อยู่อาศัย พบว่า แม้ว่าจะมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะในเขตชนบทก็ตาม ทิศทางความสัมพันธ์ยังคงเดิม ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้เป็นไปตามสมมติฐานข้างต้น สรุปได้ว่า สตรีที่สามีมีการศึกษาค่ำกว่า สามีจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนมากกว่า สตรีที่สามีมีการศึกษาสูงกว่า

ตารางที่ 15 ร้อยละของสตรี จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี ความแตกต่างระหว่างการศึกษาของสตรีกับสามี

ความแตกต่างระหว่าง การศึกษาของสตรีกับสามี	ระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน				
	ไม่มี	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	รวม
- สามีมีการศึกษาค่ำกว่า	17.2	33.5	26.1	23.3	100.0(477)
- การศึกษาเท่ากัน	22.3	38.0	24.4	15.3	100.0(1,432)
- สามีมีการศึกษาสูงกว่า	19.0	34.3	26.5	20.3	100.0(720)
รวม	20.4	36.2	25.3	18.1	100.0(2,628)
	$\chi^2=24.7548$			P-value<0.05	

ตารางที่ 16 ร้อยละของสตรี จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน
ของสามี ความแตกต่างระหว่างการศึกษาของสตรีกับสามีและเขตที่อยู่อาศัย

ความแตกต่างระหว่างการศึกษา ของสตรีกับสามี/เขตที่อยู่อาศัย	ระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน				
	ไม่มี	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	รวม
เขตชนบท					
- สามีมีการศึกษาค่ำกว่า	17.8	34.7	25.1	22.4	100.0(388)
- การศึกษาเท่ากัน	22.6	38.4	24.3	24.3	100.0(1,292)
- สามีมีการศึกษาสูงกว่า	20.3	35.4	24.8	19.5	100.0(557)
รวม	21.2	37.0	24.5	17.2	100.0(2,237)
	$X^2=17.7126$			P-value<0.05	
เขตเมืองอื่น					
- สามีมีการศึกษาค่ำกว่า	17.8	34.7	25.1	22.4	100.0(388)
- การศึกษาเท่ากัน	22.6	38.4	24.3	24.3	100.0(1,292)
- สามีมีการศึกษาสูงกว่า	20.3	35.4	24.8	19.5	100.0(557)
รวม	21.2	37.0	24.5	17.2	100.0(2,237)
	$X^2=17.7126$			P-value<0.05	
เขตเมืองอื่น					
- สามีมีการศึกษาค่ำกว่า	17.8	28.2	29.1	27.2	100.0(49)
- การศึกษาเท่ากัน	21.3	33.8	24.3	20.1	100.0(65)
- สามีมีการศึกษาสูงกว่า	16.6	29.4	30.7	23.3	100.0(78)
รวม	17.9	30.6	28.1	23.4	100.0(193)
	$X^2=2.0759$			P-value<.05	
เขตกรุงเทพมหานคร					
- สามีมีการศึกษาค่ำกว่า	14.0	28.1	31.6	26.3	100.0(39)
- การศึกษาเท่ากัน	17.6	35.2	26.9	20.4	100.0(75)
- สามีมีการศึกษาสูงกว่า	12.2	30.9	34.1	22.3	100.0(85)
รวม	14.6	31.9	30.9	22.6	100.0(199)
	$X^2=2.3614$			P-value>0.05	

3.5. เชื้อสายของสามี เชื้อสายเป็นตัวแปรหนึ่งที่คาดว่า จะมีผลต่อระดับการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี ทั้งนี้เนื่องจาก เชื้อสายมีส่วนในการกำหนดความคิดและค่านิยมของบุคคลผ่านกระบวนการขัดเกลาในครอบครัว ดังนั้นการแสดงบทบาทระหว่างเพศและความสัมพันธ์ในครอบครัว รวมถึงพฤติกรรมการทำงานในครัวเรือน ที่มีการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง จึงมีความแตกต่างกันตามของเชื้อสายของแต่ละคน

จากการวิเคราะห์ในตารางที่ 17 พบว่า การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี มีความสัมพันธ์กับเชื้อสายของสามี กล่าวคือ สตรีที่สามีมีเชื้อสายจีน สามีจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนระดับสูง มากกว่าสตรีที่สามีมีเชื้อสายไทยและเชื้อสายอื่น ๆ เล็กน้อย (ร้อยละ 21.1, ร้อยละ 18.0 และร้อยละ 14.1 ตามลำดับ) ในทำนองเดียวกัน พบว่า สตรีที่สามีมีเชื้อสายอื่น ๆ สามีจะมีส่วนร่วมในระดับต่ำมากที่สุด รองลงมาคือ สตรีที่สามีเชื้อสายไทย ส่วนสตรีที่สามีมีเชื้อสายจีน สามีมีส่วนร่วมในระดับต่ำน้อยที่สุด (ร้อยละ 44.0, ร้อยละ 36.0 และร้อยละ 31.2 ตามลำดับ)

จากผลการศึกษาดังกล่าว อาจจะอธิบายได้ว่า ใน ครอบครัวที่สามีเชื้อสายจีน ซึ่งมักจะอาศัยอยู่ในเขตเมือง จึงมีแนวความคิดและรูปแบบการดำเนินชีวิตเรื่องบทบาทระหว่างเพศที่ทันสมัย สามีที่มีเชื้อสายจีนจึงมีสัดส่วนในการทำกิจกรรมในครัวเรือนที่ค่อนข้างสูงกว่า สามีที่มีเชื้อสายไทยและเชื้อสายอื่น ๆ ผลการศึกษาดังกล่าว ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้างต้นที่ว่า “สตรีที่สามีมีเชื้อสายไทย สามีจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนมากกว่าสตรีที่สามีมีเชื้อสายจีนและเชื้อสายอื่น ๆ”

ข้อค้นพบนี้ สรุปได้ว่า เชื้อสายของสามีมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี ความสัมพันธ์ดังกล่าว เป็นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสตรีที่สามีมีเชื้อสายจีน สามีจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนมากกว่า สตรีที่สามีมีเชื้อสายไทยและเชื้อสายอื่น ๆ

ตารางที่ 17 ร้อยละของสตรี จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามีและเชื้อสายของสามี

เชื้อสายของสามี	ระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน				
	ไม่มี	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	รวม
- เชื้อสายไทย	19.9	36.0	26.0	18.0	100.0(2,231)
- เชื้อสายจีน	21.4	31.2	26.3	21.1	100.0(288)
- เชื้อสายอื่น ๆ	24.7	44.0	17.2	14.1	100.0(180)
รวม	20.3	36.1	25.5	18.1	100.0(2,699)
	$X^2=15.3423$			P-value>0.05	

4. ปัจจัยอื่น ๆ

4.1. ทัศนคติเรื่องบทบาทระหว่างเพศของสตรี ทัศนคติเรื่องบทบาทระหว่างเพศของสตรี เป็นตัวแปรหนึ่งที่ผู้วิจัยคาดว่า จะมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในครัวเรือนของสามี เนื่องจากการที่บุคคลเห็นด้วยในเรื่องใด ย่อมมีพฤติกรรมโน้มเอียงที่จะยอมรับและทำตามเรื่องนั้น ๆ ดังนั้น สตรีที่มีทัศนคติเรื่องบทบาทระหว่างเพศแบบเสมอภาค น่าจะมีผลให้เกิดพฤติกรรมในครัวเรือนในลักษณะที่ให้สามีเข้ามามีส่วนร่วมทำกิจกรรมมากขึ้น

จากตารางที่ 18 พบว่า ทัศนคติเรื่องบทบาทระหว่างเพศของสตรี มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี โดยสตรีที่มีทัศนคติเรื่องบทบาทระหว่างเพศแบบเสมอภาค สามีมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนสูงกว่าสตรีที่มีทัศนคติเรื่องบทบาทระหว่างเพศตามแนวประเพณี กล่าวคือ สตรีที่มีทัศนคติเรื่องบทบาทระหว่างเพศแบบเสมอภาค สามีมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนระดับสูงมากกว่าสตรีที่มีทัศนคติเรื่องบทบาทระหว่างเพศตามแนวประเพณี (ร้อยละ 18.8 และ 16.3 ตามลำดับ) ในขณะที่สตรีที่มีทัศนคติเรื่องบทบาทระหว่างเพศตามแนวประเพณี มีสัดส่วนที่สามีไม่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนเลขมากที่สุด (ร้อยละ 22.4) รองลงมา คือสตรีที่มีทัศนคติเรื่องบทบาทระหว่างเพศแบบปานกลาง และสตรีที่มีทัศนคติเรื่องบทบาทระหว่างเพศแบบเสมอภาค (ร้อยละ 20.0 และ ร้อยละ 18.3 ตามลำดับ)

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษานี้พบว่า แม้ทัศนคติเรื่องบทบาทระหว่างเพศของสตรีจะมีทิศทางความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน แต่เมื่อพิจารณาค่าไคสแควร์แล้ว ไม่มีนัยสำคัญ

ทางสถิติ อาจเป็นเพราะทัศนคตินี้ ไม่ใช่ความรู้สึกรักใคร่ของสามีโดยตรง จึงอาจจะไม่สามารถสะท้อนระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามีได้อย่างชัดเจน

จากข้อค้นพบดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานข้างต้น แต่อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ ดังกล่าว ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงยังไม่อาจสรุปได้ว่าทัศนคติเรื่องบทบาทระหว่างเพศของสตรี มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี

ตารางที่ 18 ร้อยละของสตรี ตามระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี และทัศนคติเรื่องบทบาทระหว่างเพศของสตรี

ทัศนคติเรื่องบทบาท ระหว่างเพศของสตรี	ระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน				
	ไม่มี	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	รวม
- ตามแนวประเพณี	22.4	36.1	25.3	16.3	100.0(965)
-แบบปานกลาง	20.0	34.5	26.2	19.3	100.0(1,001)
- แบบเสมอภาค	18.3	38.2	24.7	18.8	100.0(725)
รวม	20.4	36.1	25.5	18.1	100.0(2,691)
	$X^2=8.2805$			P-value>05	

โดยสรุปแล้ว ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี ด้วยตารางไขว้ พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และทิศทางของความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ได้แก่ ระยะเวลาสมรส จำนวนสมาชิกในบ้าน อาชีพของสตรี อาชีพของสามี ความแตกต่างระหว่างศึกษาของสตรีกับสามีและเขตที่อยู่อาศัย ส่วนตัวแปร ความแตกต่างระหว่างอายุของสตรีกับสามี การมีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้าน เชื้อสายของสามี มีความสัมพันธ์กับระดับการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ทิศทางความสัมพันธ์ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับสมมติฐาน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ทัศนคติเรื่องบทบาทระหว่างเพศของสตรี

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี โดยวิธีการวิเคราะห์การจำแนกหมู่

2.1. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคมและปัจจัยอื่น ๆ

การศึกษานี้ใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์ (Correlation Matrix) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาคู่กัน นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ในการเลือกตัวแปรที่จะใช้ในแบบจำลองการวิเคราะห์การจำแนกหมู่ การหาค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) นั้น ตัวแปรตามจะต้องเป็นตัวแปรที่มีการวัดระดับช่วง (Interval Scale) หรือ ตัวแปรทวิ (Binary หรือ Dichotomous) ที่มีค่าเป็น 1 และ 0 ส่วน ตัวแปรอิสระต้องเป็นตัวแปรที่มีการวัดระดับช่วงหรืออัตราส่วน ดังนั้นในการศึกษานี้ จึงได้แปลงตัวแปรอิสระบางตัวที่เป็นตัวแปรกลุ่มให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) ซึ่งมีค่าเป็น 1 และ 0 โดยกลุ่มที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาตามสมมติฐาน (reference group) เป็น 1 และกลุ่มอื่น ๆ เป็น 0 ตัวแปรที่ได้แปลงเป็นตัวแปรหุ่น ได้แก่ ความแตกต่างระหว่างอายุของสตรีกับสามี อาชีพของสตรี อาชีพของสามี เขตที่อยู่อาศัย เชื้อสายของสามีและความแตกต่างระหว่างการศึกษานของสตรีกับสามี ตัวแปรที่นำมาศึกษาจึงมีลักษณะ ดังตารางที่ 19

1. AGGT คือ ความแตกต่างระหว่างอายุของสตรีกับสามี (สามีอายุน้อยกว่า)
2. DURMAR คือ ระยะเวลาสมรส (จำนวนปี)
3. CHI3 คือ จำนวนบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้าน
4. HWAGRI คือ อาชีพของสามี (อาชีพในภาคเกษตรกรรม)
5. WWNOAGRI คือ อาชีพของสตรี (อาชีพนอกภาคเกษตรกรรม)
6. ARURAL คือ เขตที่อยู่อาศัย (เขตชนบท)
7. SC2 คือ จำนวนสมาชิกในบ้าน
8. EDUGT คือ ความต่างระหว่างการศึกษานของสตรีกับสามี (สามีมีการศึกษาน้อยกว่า)
9. HETHAI คือ เชื้อสายของสามี (เชื้อสายไทย)
10. ATTI คือ ทักษะคดีเรื่องบทบาทระหว่างเพศของสตรี (คะแนน)
11. MALEACT คือ การทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี (คะแนน)

จากการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ พบว่า ตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันในเชิงบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่น่าสนใจ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อสายของสามีกับอาชีพของสามี (ตัวแปรที่ 9 กับ ตัวแปรที่ 4) โดยสามีที่มีเชื้อสายไทยมีความสัมพันธ์กับการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของสามี (ค่าสหสัมพันธ์ 0.19) ข้อมูลดังกล่าวบ่งชี้ว่า สามีเชื้อสายไทยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม นอกจากนี้ยังพบว่า สตรีที่สามีมีเชื้อสายไทยมักอาศัยอยู่ในเขตชนบท(ตัวแปรที่ 9 กับ ตัวแปรที่ 6) โดยมีค่าสหสัมพันธ์ 0.14

ค่าสหสัมพันธ์นี้ จะแสดงให้เห็นถึงค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระต่าง ๆ ว่ามีความสัมพันธ์ต่อกันหรือไม่ หากว่าตัวแปรคู่ใดมีค่าสหสัมพันธ์ใกล้ 1 มาก แสดงว่าตัวแปรดังกล่าวมีความคล้ายกันมากจนเกือบเป็นตัวเดียวกัน และอาจใช้ตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งแทนกันได้ ในการศึกษานี้ ได้กำหนดว่า หากตัวแปรคู่ใดมีค่าสหสัมพันธ์มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จะไม่นำตัวแปรคู่่นั้น มาไว้ในแบบจำลองเดียวกัน จากตารางที่ 19 พบว่า ไม่มีตัวแปรอิสระคู่ใดที่มีความสัมพันธ์มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ดังนั้นจึงสามารถนำตัวแปรดังกล่าวมาวิเคราะห์ในแบบจำลองเดียวกันได้

ตารางที่ 19 สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้วัดระดับความแตกต่างของการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี

สหสัมพันธ์	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. AGGT	-										
2. DURMAR	-.14*	-									
3. CH13	-.02*	-.08*	-								
4. HWAGRI	-.05*	.16	.06	-							
5. WWNOAGRI	.07*	-.14*	.02*	.16*	-						
6. ARURAL	-.04	.09*	-.08*	.09*	-.42*	-					
7. SC2	.02	.26	.00*	-.04*	-.01*	.00*	-				
8. EDUGT	-.03	-.16*	-.06	-.07*	.07*	-.04*	.00	-			
9. HETHAI	-.01	.01*	-.03*	.19*	-.15*	.14*	-.03	-.01	-		
10. ATTI	.00*	-.10*	.00*	-.16*	.15*	.15*	.06*	.05*	-.03	-	
11. MALEACT	-.02*	-.12*	.00*	-.07*	.08*	-.07*	-.07*	.03*	.03*	.03*	-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ภูมิหลังทางประชากร เศรษฐกิจและสังคมกับ ระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี ด้วยวิธีการจำแนกพหุ

การวิเคราะห์การจำแนกพหุเป็นการศึกษาถึง ความแตกต่างของหน่วยวิเคราะห์ในแต่ละกลุ่มย่อยของตัวแปรอิสระว่า มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามอย่างไร และมีอิทธิพลต่อกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2540 : 59) ตัวแปรตามในการศึกษานี้ คือ การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนซึ่งเป็นตัวแปรเชิงปริมาณในระดับ Interval Variable จากคะแนนการทำกิจกรรมในครัวเรือน ส่วนตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรนามมาตรา (Categorical Variables) โดยจะพิจารณาความแตกต่างของหน่วยวิเคราะห์แต่ละกลุ่มย่อยของตัวแปรอิสระว่า มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี แตกต่างกันมากน้อยเพียงใด จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี ในกลุ่มย่อยของตัวแปรอิสระแต่ละตัว

การวิเคราะห์การจำแนกพหุนี้ เป็นการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามีกับตัวแปรอิสระ โดยพิจารณาความสัมพันธ์ทั้งที่ยังไม่ควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่น ๆ และความสัมพันธ์ที่ควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่น ๆ แล้ว จากการวิเคราะห์นี้จะให้ค่าสถิติดังนี้ คือ ค่าเฉลี่ยโดยรวมของตัวแปรตาม (Grand Mean) ค่า eta แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยไม่มีการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่น ๆ ค่า beta แสดงความสัมพันธ์เชิงเปรียบเทียบของตัวแปรอิสระทั้งหลายในการอธิบายตัวแปรตามทั้งหมด โดยมีการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่น ๆ ค่า R^2 แสดงสัดส่วนของความผันแปรในตัวแปรตามที่อธิบายด้วยตัวแปรอิสระทั้งหมด ระดับนัยสำคัญทางสถิติ F (F-test) แสดงนัยสำคัญทางสถิติ โดยในการศึกษาครั้งนี้กำหนดที่ระดับ 0.05

จากการศึกษาในส่วนต้น พบว่า ปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจและสังคมมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี เพื่อให้ทราบอิทธิพลของตัวแปรอิสระต่อตัวแปรตาม ในส่วนนี้จึงได้เลือกตัวแปรอิสระที่เหมาะสมมาศึกษาในแบบจำลองการวิเคราะห์การจำแนกพหุ ทั้งหมด 6 ตัว คือ ระยะเวลาสมรส การมีบุตรอายุ 13 ปี ขึ้นไปในบ้าน อาชีพของสตรี เขตที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในบ้านและความแตกต่างระหว่างการศึกษาของสตรีกับสามี เนื่องจากเมื่อทดสอบตัวแปรดังกล่าวด้วยตารางไขว้ในส่วนต้นแล้วพบว่า มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีแบบแผนที่ชัดเจน ดังนั้นตัวแปรทั้ง 6 ข้างต้นจึงน่าจะมีอิทธิพลในการอธิบายความแตกต่างของระดับการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามีได้ดี

ทั้งนี้จากวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา ด้วยการหาค่าสหสัมพันธ์ ในตารางที่ 19 พบว่า ไม่มีตัวแปรคู่ใดที่มีความสัมพันธ์กันมากเกินไป จึงสามารถนำตัวแปรทั้ง 6 นี้ มาวิเคราะห์ ในแบบจำลองการวิเคราะห์การจำแนกพหุด้วยกันได้

ผลการวิเคราะห์การจำแนกพหุ ดังปรากฏตามตารางที่ 20 ซึ่งพบว่า สามีมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน 2.44 หรือ เพียงประมาณ 2 กิจกรรมจากทั้งหมด 8 กิจกรรมที่ศึกษา

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการมีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้านกับระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี พบว่า สตรีที่มีบุตรอายุ 13 ปี ขึ้นไปในบ้าน สามีจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนมากกว่าสตรีที่ไม่มีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้าน (ค่าเฉลี่ยก่อนปรับ 2.73 และ 2.29 ตามลำดับ) โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่น ๆ แล้ว ความสัมพันธ์ยังมีทิศทางคงเดิมและมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ สตรีที่ไม่มีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้านมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน 2.77 ส่วนสตรีที่มีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้านมีค่าเฉลี่ย 2.26 โดยค่าความสัมพันธ์เพิ่มขึ้นเล็กน้อย ($\eta^2 = 0.10$ เป็น $\beta^2 = 0.12$) อธิบายได้ว่า เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่น ๆ แล้ว การมีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้าน สามารถอธิบายระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามีได้เพิ่มขึ้นเล็กน้อย สรุปได้ว่า การมีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้าน มีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี พบว่า สตรีที่มีระยะเวลาสมรส 0-9 ปี สามีมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน 2.64 รองลงมาคือ สตรีที่มีระยะเวลาสมรส 10-19 ปี มีค่าเฉลี่ย 2.40 และสตรีที่มีระยะเวลาสมรส 20 ปีขึ้นไป สามีมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนเพียง 1.93 โดยทิศทางความสัมพันธ์ดังกล่าว เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ข้างต้นและมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่น ๆ แล้วยังคงพบว่า สตรีที่มีระยะเวลาสมรส 0-9 ปี สามีมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนมากกว่า สตรีที่มีระยะเวลาสมรส 10-19 ปี และ 20 ปีขึ้นไป (ค่าเฉลี่ย 2.61, 2.42 และ 2.00) โดยค่าความสัมพันธ์ลดลงเล็กน้อย ($\eta^2 = 0.12$ เป็น $\beta^2 = 0.10$) อธิบายได้ว่า เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่น ๆ แล้ว ระยะเวลาสมรสสามารถอธิบายระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามีลดลงเล็กน้อย อย่างไรก็ตามทิศทางความสัมพันธ์ยังคงเดิมและมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงกล่าวได้ว่า ระยะเวลาสมรสมีอิทธิพลสามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี โดยสตรีที่มีระยะเวลา

สมรส 0-9 ปี สามีจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน สูงกว่าสตรีที่มีระยะเวลาสมรส 10-19 ปีและสตรีที่มีระยะเวลาสมรส 20 ปีขึ้นไป

เมื่อพิจารณาตัวแปรอาชีพของสตรี กับระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี พบว่า สตรีที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม สามีมีคะแนนเฉลี่ยการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามีสูงสุด คือมีค่าเฉลี่ย 2.69 รองลงมาคือ สตรีที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีค่าเฉลี่ย 2.33 ส่วนสตรีที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ สามีมีค่าเฉลี่ยในการทำกิจกรรมในครัวเรือนน้อยที่สุดเพียง 2.22 ความสัมพันธ์ดังกล่าว มีนัยสำคัญทางสถิติและมีทิศทางเดียวกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่น ๆ แล้วพบว่า สตรีที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม สามียังคงมีค่าเฉลี่ยการทำกิจกรรมในครัวเรือนสูงสุด คือ 2.59 รองลงมาคือ สตรีที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมและสตรีที่ไม่ทำงาน มีค่าเฉลี่ย 2.39 และ 2.11 ตามลำดับ โดยค่าความผันแปรลดลงเพียงเล็กน้อยเท่านั้น (η^2 0.08 เป็นค่า β 0.07) แสดงว่า เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่น ๆ แล้ว อาชีพของสตรี มีความสามารถลดลงในการอธิบายระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ยังมีทิศทางคงเดิมและยังมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงสรุปได้ว่า อาชีพของสตรีมีอิทธิพลสามารถอธิบายระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี

ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง เขตที่อยู่อาศัยกับระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ สามีของสตรีที่อยู่ในเมือง มีคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน มากกว่าสตรีที่อยู่ในเขตชนบท (ค่าเฉลี่ย 2.83, 2.84 และ 2.37) เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ แล้ว ทิศทางความสัมพันธ์ยังคงเดิมและมีแบบแผนความแตกต่างกันชัดเจนขึ้น กล่าวคือ สตรีที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครมีคะแนนเฉลี่ย การทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี มากกว่าสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองอื่นและเขตชนบท (ค่าเฉลี่ย 2.84, 2.71 และ 2.36 ตามลำดับ) ความสัมพันธ์นี้มีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานข้างต้นและมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่าความผันแปรลดลงเล็กน้อย (ค่า η^2 0.08 เป็นค่า β 0.07) แสดงว่า เมื่อควบคุมตัวแปรอิสระอื่น ๆ แล้ว เขตที่อยู่อาศัยมีความสามารถในการอธิบายระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามีลดลงเล็กน้อย สรุปได้ว่า เขตที่อยู่อาศัยมีอิทธิพลสามารถอธิบายระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือน กับระดับมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ข้างต้นและความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ สตรีที่อยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวน

สมาชิกในบ้าน 2-3 คน สามีจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนสูงกว่าสตรีที่อยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 4-5 คน และ 6 คนขึ้นไป (ค่าเฉลี่ยก่อนปรับ 2.59, 2.52 และ 2.14) เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่น ๆ แล้ว ทิศทางความสัมพันธ์ก็ยังคงเดิมและมีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งยังมีแบบแผนความแตกต่างกันชัดเจนขึ้น (ค่าเฉลี่ยหลังปรับ 2.51, 2.33 และ 2.17) โดยค่าความผันแปรลดลงเล็กน้อย ($\eta^2 = 0.09$ เป็นค่า $\beta = 0.08$) แสดงว่าตัวแปรอื่น ๆ มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่าง จำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามีเพียงเล็กน้อย ข้อค้นพบดังกล่าวสรุปได้ว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมี อิทธิพลในการอธิบายระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี

ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง ความแตกต่างระหว่างการศึกษาของสตรีกับสามีต่อระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี พบว่า สตรีที่สามีมีการศึกษาค่ำกว่า สามี จะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน มากกว่าสตรีที่สามีมีการศึกษาสูงกว่าและสตรีที่มีการศึกษาเท่ากับสามี (ค่าเฉลี่ยก่อนปรับ 2.76, 5.57 และ 2.27 ตามลำดับ) เมื่อควบคุมอิทธิพลตัวแปรอิสระอื่น ๆ แล้ว ยังคงพบว่า สตรีที่สามีมีการศึกษาค่ำกว่า สามีจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือน มากกว่าสตรีที่สามีมีการศึกษาสูงกว่าและสตรีที่มีการศึกษาเท่ากับสามี (ค่าเฉลี่ยหลังปรับ 2.71, 5.52 และ 2.31 ตามลำดับ) โดยมีค่าความผันแปรลดลงเล็กน้อย (ค่า $\eta^2 = 0.10$ เป็นค่า $\beta = 0.08$) แสดงว่า ตัวแปรอื่น ๆ มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างความแตกต่างระหว่างการศึกษาของสตรีกับสามี ทำให้ความสามารถในการอธิบายความผันแปรของระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามีลดลง อย่างไรก็ตามทิศทางความสัมพันธ์ยังคงเดิมและมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความแตกต่างระหว่างการศึกษาของสตรีกับสามี มีอิทธิพลกำหนดระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี

ผลการวิเคราะห์การจำแนกหมู่ พบว่า ตัวแปรทั้ง 6 ตัวมีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม คือ ระดับการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่อย่างไรก็ตามตัวแปรดังกล่าว สามารถอธิบายการความผันแปรของตัวแปรตามได้เพียง ร้อยละ 5 ($R^2 = 0.05$) เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่น ๆ แล้ว ปรากฏว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายความผันแปรของระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามีได้ชัดเจน มีดังนี้ การมีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไป ($\beta = 0.12$), ระยะเวลาสมรส ($\beta = 0.10$), ความแตกต่างระหว่างการศึกษาของสตรีกับสามี ($\beta = 0.08$), จำนวนสมาชิกในบ้าน ($\beta = 0.08$), เขตที่อยู่อาศัยและอาชีพของสตรี ($\beta = 0.07$)

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์การจำแนกพหุ (MCA) คะแนนเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมในการทำ
กิจกรรมในครัวเรือนของสามี จำแนกตามลักษณะภูมิหลังทางประชากร เศรษฐกิจ
และสังคม

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	ค่าเฉลี่ยที่ยังไม่ได้ปรับ	ค่าเฉลี่ยที่ปรับแล้ว	จำนวนตัวอย่าง (N)
ค่าเฉลี่ยรวม = 2.44			2,734
<u>ลักษณะภูมิหลัง</u>			
<u>ระยะเวลาสมรส</u>			
- 0 – 9 ปี	2.64	2.61	1,161
- 10 – 19 ปี	2.40	2.42	1,046
- 20 ขึ้นไป	1.93	2.00	390
eta / beta	0.12*	0.10*	
<u>การมีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้าน</u>			
- ไม่มีมีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้าน	2.29	2.26	1,692
- มีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้าน	2.73	2.77	906
eta / beta	0.10*	0.12*	
<u>อาชีพของสตรี</u>			
- ไม่ประกอบอาชีพ	2.22	2.11	152
- อาชีพเกษตรกรรม	2.33	2.39	1,580
- อาชีพนอกภาคเกษตรกรรม	2.69	2.59	865
eta / beta	0.08*	0.07*	
<u>เขตที่อยู่อาศัย</u>			
- ชนบท	2.37	2.36	2,209
- เมืองอื่น	2.84	2.71	192
- กรุงเทพมหานคร	2.83	2.84	197
eta / beta	0.08*	0.07*	

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	ค่าเฉลี่ยที่ยังไม่ได้ปรับ	ค่าเฉลี่ยที่ปรับแล้ว	จำนวนตัวอย่าง (N)
ค่าเฉลี่ยรวม	= 2.44		
<u>ลักษณะภูมิหลัง</u>			
<u>จำนวนสมาชิกในบ้าน</u>			
- 2-3 คน	2.59	2.51	667
- 4-5 คน	2.52	2.33	1,258
- 6 คนขึ้นไป	2.14	2.17	671
eta / beta	0.09*	0.08*	
<u>ความแตกต่างระหว่างการศึกษาของสตรีกับสามี</u>			
- สามีมีการศึกษาค่ำกว่า	2.76	2.71	461
- การศึกษาเท่ากัน	2.27	2.31	1,416
- สามีมีการศึกษาสูงกว่า	2.57	2.52	714
eta / beta	0.10*	0.08*	
R ²			0.050

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กล่าวโดยสรุป ผลการศึกษานี้สะท้อนให้เห็นว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการดำเนินชีวิตของสตรีและสามี กล่าวคือ สตรีที่พักอาศัยในเขตเมืองและเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม มีระยะเวลาสมรสสั้นกว่าและมีจำนวนสมาชิกในบ้านน้อยกว่า เป็นกลุ่มที่ระดับการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามีสูงที่สุด ทั้งนี้เพราะในสังคมเมือง การอยู่ในครอบครัวขนาดเล็กที่ประกอบด้วยพ่อ แม่และลูก ทำให้สามีต้องเข้ามามีบทบาทในกิจกรรมของครอบครัวมากขึ้น ต่างจากสังคมเกษตรที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมาก สมาชิกคนอื่น ๆ อาจเข้ามามีส่วนร่วมช่วยแบ่งเบาภาระของ “แม่บ้าน” ไปได้ สามีจึงสามารถปลีกตัวออกจากการช่วยทำกิจกรรมในครัวเรือนได้

นอกจากนี้รูปแบบการอบรมให้รู้ระเบียบสังคม (Socialization) ในเขตเมืองกับเขตชนบทก็แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะในเขตชนบทภาระงานบ้านและกิจกรรมในครัวเรือนทั้งหมด จะถือว่าเป็นความรับผิดชอบของคนที่เป็น“แม่บ้าน” ในขณะที่ในสังคมเมือง คนในสังคมจะกระตุ้นให้ผู้ชายเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบภาระงานบ้านและกิจกรรมของครัวเรือนมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นภาพลักษณ์ที่ดีกับสามี หากเข้ามามีบทบาทในการทำกิจกรรมในครัวเรือนมากขึ้น นอกจากนี้การมีจำนวนสมาชิกน้อย รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการหาคนช่วยทำงานบ้าน ซึ่งอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง ประกอบกับภรรยาที่มักจะต้องออกไปทำงานนอกบ้าน จึงส่งผลให้สามีในเขตเมืองจำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมของครอบครัวเพิ่มมากขึ้น

ประเด็นที่น่าสนใจสำหรับการศึกษานี้ก็คือ ครอบครัวที่มีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้าน และครอบครัวที่สามีมีการศึกษาดำกว่าภรรยา เป็นครอบครัวที่สามีทำกิจกรรมในบ้านในระดับที่ค่อนข้างสูง ซึ่งอาจขัดแย้งกับความรู้สึกของคนทั่วไปที่คิดว่า สามีน่าจะเข้ามาช่วยเหลือภรรยาทำกิจกรรมของครัวเรือนน้อยลงเมื่อมีบุตรอายุมากขึ้น(13 ปีขึ้นไป) และสามีที่มีการศึกษาดำไม่น่าจะช่วยภรรยาทำกิจกรรมในครัวเรือน แต่ผลการศึกษานี้ให้ข้อมูลในทิศทางที่ตรงกันข้าม ทั้งนี้เพราะครอบครัวที่มีบุตรอายุ 13 ปีขึ้นไปในบ้านและครอบครัวที่สามีมีการศึกษาดำกว่าภรรยา เป็นครอบครัวที่อยู่ในเขตเมือง ดังปรากฏความสัมพันธ์ในสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่นำเสนอไว้ในตารางที่ 19

ถึงแม้การวิเคราะห์การจำแนกพหุจะชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยในเรื่องที่พักอาศัยและรูปแบบการดำเนินชีวิตของสตรีและสามี มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการทำกิจกรรมในครัวเรือนของสามี แต่ประเด็นที่ควรจะต้องคำนึงถึงก็คือ ความสามารถที่ตัวแปรอิสระทุกตัวอธิบายการผันแปรของตัวแปรตาม มีเพียงร้อยละ 5 เท่านั้น ($R^2=0.050$) ดังนั้นจึงน่าจะมีปัจจัยอื่นที่ไม่ได้นำมาศึกษาวิเคราะห์ หรือไม่ได้เก็บรวบรวมไว้ในแบบสอบถามของโครงการวิจัยนี้ ไม่ว่าจะเป็น การมีลูกจ้างหรือคนช่วยงานบ้านอื่น ๆ การใช้เวลาในการทำกิจกรรม ทัศนคติของสามีเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในบ้าน รายได้ของสตรีและเวลาที่สตรีมีให้แก่ครอบครัว เป็นต้น

